

गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरणकार्यक्रम (संचालन) कार्यविधि २०७५

(जारी गरिएको मिति २०७५।०६।०५)

प्रस्तावना:

विकास निर्माणका लागि सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष शिक्षा हो । शिक्षा क्षेत्र कमजोर भए मात्रै गरीएका विकास र भावी योजनाहरु दिर्घकालीन रुपमा संचालन हुन सक्दैनन् । सकारात्मक भावना जागृत गर्नका लागि शिक्षाले अहम् भूमिका खेल्दछ ।

पलाँता गाउँपालिकामा हाल करीव ७५% महिला निरक्षर रहेको छ । यहाँ सामाजिक रुढीवादी परम्परा र अन्धविश्वास कायमै रहेको छ । निरक्षरताका कारण स्वास्थ्य, शिक्षा, रोजगारी तथा विकास निर्माणका हरेक कार्यमा प्रत्यक्ष असर परीरहेको हुन्छ । निरक्षरताका कारण छाउपडी प्रथा, दाइजो प्रथा, जारी प्रथा, धामी झाँक्री, बोक्सी देवतामा विश्वास जस्ता रुढीवादी अन्धविश्वासले सामाजिक विकासमा बाधा पुगीरहेको छ । निरक्षरताका कारण नयाँ प्रवर्धीको प्रयोग गर्न र समायानुकूल परीवर्तन हुन नसक्नाले समुदायका अधिकांश महिलाहरु आफ्नै घरमा सीमीत भई व्यक्तिगत विकासमा पछी परेका छन् । आवश्यक ज्ञान, महिला अधिकार, मानव अधिकार र घरेलु हिंसाको जानकारी नपाएका कारण पुरुष नै सर्वेसर्वा हुन् भन्ने मान्यताले संकुचीत भई जघन्य अपराध समेत लुकाएर दासी जीवन विताई रहेको अवस्था छ ।

तसर्थ यस क्षेत्रका महिलाहरुलाई अनौपचारिक शिक्षा प्रदान गरी साक्षरता बृद्धी गराई महिला हक, अधिकार र महिला सशक्तिकरणका साथै आय आर्जनका क्रियाकलापहरु संचालन गरी गरिवी न्यूनिकरणमा टेवा पुऱ्याउने उदेश्यले किर्डाक नेपालले पलाँता गाउँपालिका अन्तर्गत साविकका धौलागोह र खिन गाविसमा संचालन गरेको गरिवी उन्मुलन: कर्णालीका महिलाहरुका लागि अधिकार र अवसर कार्यक्रम परियोजनाको प्रभावकारीतालाई निरन्तरता दिन पलाँता गाउँपालिकाले नेपालको संविधानको अनुसुची ८ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ३ को दफा ११ उपदफा २२ ४ बमोजिम 'गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरण कार्यक्रम (संचालन) कार्यविधि २०७५' तयार गरि लागु गरिएको छ ।

उदेश्य:

- महिला साक्षरता कक्षा संचालन गरी महिलाका हक अधिकारका साथै महिलाहरुलाई आर्थिक रुपमा सम्पन्न गर्नकालागि आयआर्जन क्रियाकलापका
- गरीवी न्यूनिकरणका लागि महिलाहरुलाई सवाङ्गिण विकास गर्न स्थानिय स्तरबाट महिला सशक्तिकरणका लागि
- रोजगारीको सृजना गरी गरीवी न्यूनिकरणमा टेवा पुऱ्याउने

परिच्छेद - १

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

क) यस कार्यविधिको नाम " गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरण कार्यक्रम (संचालन) कार्यविधि २०७५" रहेको छ ।

(ख) यो कार्यविधि पलाँता गाउँकार्य पालिका बाट स्विकृत भएपछि लागुहुने छ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

(क) "गाउँपालिका" भन्नाले पलाँता गाउँपालिका लाई सम्झनु पर्छ ।

- (ख) "स्थानीय सरकार" भन्नाले गाउँपालिका/अध्यक्ष/उपाध्यक्ष/प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वा गाउँपालिकाले तोकेको प्रमुख ब्यक्तिलाई जनाउने छ ।
- (ग) "पदाधिकारी तथा सदस्य" भन्नाले गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारी एवम् सदस्यलाई जनाउने छ ।
- (घ) "परियोजना" भन्नाले गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरण कार्यक्रमसंचालन योजनालाई जनाउने छ ।
- (ङ) "परियोजना इकाइ" भन्नाले गाउँ कार्यपालिका अन्तगत रहने गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरण कार्यक्रमसंचालन गर्ने समूह/इकाइ लाई जनाउने छ ।
- (च) "परियोजना निर्देशक" भन्नाले गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरण कार्यक्रमसंचालनका लागि तोकिएको प्रमुख ब्यक्तिलाई सम्झनु पर्ने छ ।
- (छ) "कर्मचारी" भन्नाले पलाँताका महिलाहरुका लागि अधिकार र अवसर कार्यक्रमका कर्मचारीलाई जनाउने छ ।
- (ज) "नियमानुसार" भन्नाले पलाँता गाउँपालिकाको स्थानीय कानून, नीति, नियम, बार्षिक कार्यक्रम तालिका र कार्याविधि समेतलाई बुझाउने छ ।
- (झ) "तोके वा तोकिए बमोजिम" भन्नाले कुनै कार्यक्रम संचालनका लागि तोकिएको ब्यक्ति वा कार्यक्रम र बजेट समेतलाई जनाउने छ ।
- (ञ) "साझेदार संस्था" भन्नाले कार्यक्रम संचालन गर्नका लागि प्राविधिक सेवा र सहयोग उपलब्ध गराउने संस्थालाई जनाउने छ ।

परिच्छेद २

कार्यक्रमको छनोट र संचालन सम्बन्धी ब्यवस्था

३. कार्याविधिको उदेश्य:

गाउँपालिकाले २०७५/०७६मा 'गरिवी उन्मुलन: पलाँताका महिलाहरुका लागि महिला सारक्षता र सशक्तिकरण कार्यक्रममा विनियोजित बजेट तथा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने ।

४. कार्यक्षेत्र:

यस कार्यक्रमको कार्यक्षेत्र पलाँता गाउँपालिका भित्रका महिलाहरुका लागि लक्षित हुने छ ।

५. लक्षित समुह:

पलाँता गाउँपालिकामा रहेका निरक्षर महिलाहरु यस परियोजनाका लक्षित वर्ग हुन् । साविकका गाविसलाई क्लष्टर मानेर कार्य संचालन गर्ने गरी साविक वडाहरुमा कम्तीमा २५ जना निरक्षर महिलाहरुको सवल समूह स्थापना हुन्छ । जसमा सहजीकरण गर्ने एक जना सहजकर्ता रहने छ । प्रत्येक सवल केन्द्रमा २५ जनाका दरले एउटा वडामा ७५ जना सवल केन्द्रमा आवद्ध हुने छन् भने ९ वटै वडाहरुमा जम्मा ६७५ जना निरक्षर महिलाहरु लक्षित गरी कार्यक्रम संचालन हुनेछ ।

(क) प्राथमीकता

- निरक्षर महिला

- एकल महिला
- दलित महिला
- अपांग भएका महिला
- आर्थिक अवस्था कमजोर भएका महिला

(ख) थप प्राथमीकता

- वडामा रहेको सबै महिलाहरू अन्तरक्रिया, कार्याशाला गोष्ठी, युवा लक्षित कार्याशाला गोष्ठी, विदेशिय कार्यक्रम एवं विद्यालय भेटघाट कार्यक्रम मा सहभागी हुने छन् ।
- स्थानिय स्तरका सरोकारवालाहरू सबै महिला शसक्तिकरणका कार्यक्रममा सहभागी भई सामाजिक विकासमा सकारात्मक टेवा पुगाउने छन् ।
- जन प्रतिनीधी, स्थानीय स्तरका राजनैतिक दल, सामुदायीक संस्थाका प्रतीनिधीहरू पैरवी योजना कार्यान्वयनकालागी सकारात्मक भूमीका निर्वाह गर्ने छन् ।
- लक्षित वर्गका २५ % महिलाहरू आयआर्जन क्रियाकलाप संचालन गरी आत्म निर्भर हुन सक्षम भएका हुने छन् ।

६.परियोजना इकाई गठन र कर्मचारीको ब्यवस्थापन:

(क) इकाई गठन तथा कार्यक्रम संयोजक:परियोजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्न पलाँता गाउँपालिकाको कार्यालय अत्रतगत रहने गरी छुट्टै कार्यक्रम संचालन इकाई रहने छ । प्रमुखप्रशासकिय अधिकृतको मातहतमासो इकाईको प्रमुख परियोजना निर्देशकहुनेछ ।

(ख) कर्मचारी नियुक्ति:यस परियोजना ईकाईका लागी आवश्यक जनशक्ति स्थानीय तहमा करार जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि २०७४ वमोजिम ७ दिने सार्वजनिक सूचना टाँस गरी खुल्ला प्रतिस्पर्धाबाट कर्मचारी करार सेवामा नियुक्ती गरिने छ । ईकाईको कर्मचारीको दरबन्दी निम्नाअनुसारको हुने छ ।

क्र स	पद	संख्या
१	परियोजना निर्देशक	१
२	परियोजना अधिकृत	१
३	सुपरभाइजर	१
४	सामाजिक परिचालक	३
५	सहजकर्ता	१८
६	कार्यालय सहयोगी	१
	जम्मा	२५

(ग) कर्मचारीको योग्यता:

परियोजना निर्देशक: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट समाज शात्रमा स्नातकोत्तर तह वा सो सरह उत्तिण गरी, सम्बन्धीत क्षेत्रको एक बर्षे कार्य अनुभव भएको हुनु पर्ने छ ।

परियोजना अधिकृत: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट समाज शात्रमा स्नातक तह वा सो सरह उत्तिण गरी, सम्बन्धीत क्षेत्रको एक बर्षे कार्य अनुभव भएको हुनु पर्ने छ ।

सुपरभाइजर: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट समाज शात्रमा स्नातक तह वा सो सरह उत्तिण गरी तीन बर्षको कार्यानुभव भएको हुनु पर्ने छ ।

सामाजिक परिचालक: मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट प्रविणता प्रमाण पत्र तह उत्तीर्ण गरी छ महिनाको कार्यानुभव गरेको हुनु पर्ने छ ।

सहजकर्ता: माध्यामिक शिक्षा परिक्षा उत्तीर्ण गरी सम्बन्धीत क्षेत्रमा छ महिनाको कार्यानुभव भएको हुनु पर्ने छ ।

कार्यालय सहयोगी: कक्षा आठ उत्तीर्ण गरी सम्बन्धीत बिषयको कार्यानुभव भएको हुनु पर्ने छ ।

कुनैपनि कर्मचारीले आफ्नो शैक्षिक योग्यताका आवश्यक कागज पत्र र मासिक प्रगती प्रतिवेदन सम्बन्धीत निकायमा पेश नगरि तलव भत्ता खान पाउने छैन । आवश्यक कागज पत्र तथा प्रगती प्रतीवेद आफुभन्दा एक तह माथिको कर्मचारी बाट स्विकृत गरी वा तोकिएको कर्मचारी बाट स्विकृत गरी सम्बन्धीत निकायमा पेश गर्नु पर्ने छ ।

७.परियोजना संचालन प्रक्रिया:

परियोजनाको अभिमुखीकरण: परियोजनाका बारेमा सरोकालाहरुलाई गाउँपालिका स्तरमा अभिमुखीकरण गरीने छ । साथै सम्बन्धीत निकायको उपस्थितीका सार्वजनिक सुनुवाई गरीने छ ।

कार्यक्रम संचालन: कर्मचारीलाई परियोजना बारेमा तथा HRBA सम्बन्धी तालिम संचालन गरीने छ । तालिम संचालन पछि लक्षित वर्ग पहिचानका लागि PRA का Tool प्रयोग गरी लक्षित वर्ग पहिचान गरीने छ । लक्षित वर्ग पहिचान पश्चात सरोकारवालाहरुको रोहवरमा सवल केन्द्र स्थापना हुनेछ । सवल केन्द्र स्थापना पछि सवल कक्षा परियोजना कार्यान्वयन योजना अनुरूप कार्यान्वयन गरीनेछ ।

सवल कक्षा संचालनमा पाठ्यपुस्तक अध्यापन समयावधी विवरण

क्र.सं.	पाठ्यपुस्तक	अवधी
१	आधारभूत भाग १	९ महिना
२	सामुदायीक बैंक Village Bank भाग २	४ महिना
३	व्यावसाय तर्फ भाग ३	३ महिना

८. संभावित उपलब्धीहरु

परियोजना संचालन तथा कार्यान्वयन पश्चात देहायबमोजीमका उपलब्धिहरु प्राप्त हुनेछन् ।

उद्देश्य	उपलब्धी	क्रियाकलाप
उद्देश्य नं. १	७५ % निरक्षर महिला साक्षरता हुने छन् ।	<ul style="list-style-type: none"> साक्षरता कक्षा संचालन सिकाई वातावरण सृजना
	१५ % महिला मानव अधिकार, महिला अधिकारका बारेमा जानकार भई महिलाहरुको नेतृत्व विकासमाका साथै महिला शसक्तिकरणमा वृद्धि हुनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> अन्तरक्रिया, कार्यशाला गोष्ठी, छलफल कार्यक्रम संचालन दीवसीय कार्यक्रम संचालन, सचेतामूलक सांस्कृतीक कार्यक्रम नेतृत्व विकास तालिम र्याली संचालन अभियान संचालन अध्ययन अवलोकन भ्रमण पैरवी योजनाको कार्यान्वयन

		<ul style="list-style-type: none"> जनप्रतीनीधीहरुलाई महिलाको अर्थपूर्ण सहभागीताका लागि जिम्मेवारी बोध
	सामाजिक तथा घरेलु हिंसामा कमी हुनुका साथै सामाजिक विकासमा अपनत्व वृद्धि हुनेछ ।	<ul style="list-style-type: none"> मानव तथा महिला अधिकारका विषयमा तालिम संचालन सचेतानमूलक कार्यक्रम संचालन पैरवी योजना कार्यान्वयन
	५० % छुवाछुत, लैंगिक विभेद, छाउपडी प्रथा, जारी प्रथा, बोक्सी प्रथा जस्ता सामाजिक कुसंस्कार तथा अन्धविश्वास घट्ने छ ।	<ul style="list-style-type: none"> अन्तरक्रिया, कार्यशाला गोष्ठी, छलफल कार्यक्रम संचालन दीवसीय कार्यक्रम संचालन, सचेतामूलक सांस्कृतिक कार्यक्रम नेतृत्व विकास तालिम र्याली संचालन अभियान संचालन अध्ययन अवलोकन भ्रमण पैरवी योजनाको कार्यान्वयन सडक नाटक सांस्कृतिक कार्यक्रम संचालन
उद्देश्य नं. २	८५ % महिलाहरु मासीक नियमित वचत गरीरहेका हुने छन् ।	<ul style="list-style-type: none"> सवल केन्द्रमा मासीक वचत गर्न अभ्यास गराउने Village Bank सामुदायीक बैंक को अवधारणा संचालन तथा कार्यान्वयन गर्ने
	२५ % महिलाहरु आयआर्जन क्रियाकलाप संचालन गरी आत्म निर्भर हुन सक्षम भएका हुने छन्	<ul style="list-style-type: none"> आयआर्जन सम्बन्धी भाग ३ अध्ययन अध्ययापन गर्ने व्यवसायीक तालिम संचालन गर्ने व्यवसाय संचालनका लागी उत्प्रेरीत तथा आवश्यक रकम व्यवस्थाका लागी पहल गर्ने

९. कार्यक्रमहरुको विवरण:

सवल परियोजना पलाँता गाउँपालिका मा रहेका ९ वटै वडाहरुमा संचालन गरीने छ । परियोजनामा देहायबमोजीमका क्रियाकलाप संचालन गरीने छन् साथै आवश्यक क्रियाकलाप थप गरी समेत संचालन गर्न सकिनेछन् ।

क्र. सं.	क्रियाकलाप	स्थान/स्तर/चरण	इकाई	जम्मा क्रियाकलाप संख्या
1.	परियोजना परिचय /अभिमुखीकरण	गाउँपालिका स्तर	Event	३
2.	सार्वजनीक सुनुवाई		Event	९
3.	सहजकर्ता छनौट	साविक का २७ वटा वडा	Event	२७
4.	सहजकर्ताहरुलाई TOT तालिम	प्रथम चरण	Event	१
5.	ACAP अभिमुखीकरण सहजकर्तालाई		Event	१
6.	साक्षरता समूह गठन तथा पुनः गठन	साविक का २७ वटा वडा	Event	२७
7.	साक्षरता कक्षा संचालनका लागी कक्षा संचालन सामाग्री खरीद तथा ढुवानी	९ वटा वडा	Event	२७
8.	नियमित मासीक वचत संकलन खाताहरु	साक्षरता कक्षाहरुमा	Event	२७

9.	जनप्रतीनीधीहरुसँग अन्तरक्रिया	वडा स्तरमा	Event	२७
10.	सरोकारवालाहरुसँग कार्याशाला गोष्ठी	वडा स्तरमा	Event	२७
11.	दिवशिय कार्यक्रम	क्लष्टर स्तरीय	Event	२१
12.	युवा लक्षित कार्याशाला गोष्ठी	क्लष्टर स्तरीय	Event	२१
13.	महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका तथा महिला समूहहरु सँग छलफल सरसफाई सम्बन्धी	क्लष्टर स्तरीय	Event	१५
14.	विद्यालय भेटघाट कार्यक्रम		Event	१८
15.	साक्षरता कक्षामा सडक नाटक		Event	१५
16.	साक्षरता कक्षामा र्याली		Event	२७
17.	वक्तृत्वकला, हाजीरीजवाफ प्रतियोगिता	क्लष्टर स्तरीय	Event	२१
18.	सचेतनामूलक साँस्कृतिक कार्यक्रम		Event	१५
19.	धामी झाँक्री भेटघाट		Event	१२
20.	गाउँपालिका स्तरीय कार्याशाला गोष्ठी		Event	३
21.	अध्ययन अवलोकन भ्रमण	अन्तर वडा गाउँपालिका स्तरीय	Event	२
22.	परियोजना समीक्षा	गाउँपालिका स्तर	Event	३
23.	दोस्रो मोडुल TOT तालिम सहजकर्तालाई		Event	१
24.	TOPE, TOSE Training साक्षरता कक्षा सदस्यलाई		Event	३
25.	नेतृत्व विकास तालिम सहजकर्तालाई		Event	१
26.	HRBA तालिम सहजकर्ताहरुलाई		Event	१
27.	GESI सम्बन्धी तालिम		Event	१
28.	प्रतीनिधीद्वारा अनुगमन	साक्षरता कक्षाहरुमा	Event	१
29.	सहजकर्ताहरुलाई TOT तालिम	प्रथम चरण	Event	१
30.	मासीक कर्मचारी बैठक		Event	३२
31.	सरोकारवालाहरुसँग समन्वयात्मक बैठक		Event	२
32.	पैरवी योजना तयार		Event	२७
33.	पैरवी योजना कार्यान्वयन	साक्षरता कक्षाहरुमा	Event	३२४
34.	व्यावसायीक तालिम		Event	७
35.	कार्यक्रम अनुगमन तथा बिस्तृत मुल्यांकन डिजिटल प्रबिधिबट प्रतिफलमा आधारित सिकाई उपलब्धि मापन		Event	३
36.	कार्यक्रम सम्बन्धि भिडिओ तयारी कार्यक्रम संचालन पूर्व, मध्य तथा अन्तीम पटक		Event	३
37.	आयआर्जन क्रियाकलाप संचालन		SABAL Centre	२७

१०. रगनीतीहरु

रगनीतीक तत्व १०: समुदायमा लैगीक तथा महिला अधिकारका बारेमा सचेतना वृद्धि

महिला पुरुषको डरलाग्दो खाडलका कारण वर्षेनी ठुला ठुला समयाहरु झेलीरहेको पलाँता गाउँपालिकाका पछाडी महिलाहरु आफ्ना अधिकारका बारेमा जानकार नहुनु नै मुख्य समस्या हो । जसकालागि सवल केन्द्रमा मानव अधिकार, महिला

अधिकारका विषयमा पाठ्यवस्तु समेटिएको छ । उक्त विषयवस्तु को सहजीकरण बाट महिला, अधिकार, घरेलु हिंसा, लैंगिक विभेद, जातीय विभेद, बाल विवाह न्यूनीकरण जस्ता सवालमा महिलाहरुको सचेतना वृद्धि हुनेछ । समुदायमा सामाजिक सवालका विषयमा अन्तरक्रिया, कार्याशाला गोष्ठी, दिवशीय कार्यक्रम, र्याली, पैरवी योजना कार्यान्वयन तथा अभियान संचालन गरीने भएकाले समुदायमा महिला अधिकार तथा लैंगिक विभेद तथा समुदाय विकासमा सचेतनाको वृद्धि हुनेछ ।

रणनीतिक तत्व २: वचत गर्ने बानीको विकास

सवल केन्द्रमा वचतका महत्वका बारेमा विस्तृत रूपमा छलफल गरी वचतले महिलाहरुका जीवनमा पार्ने प्रभाका बारेमा प्रशिक्षित गरीनेछ । फजुल खर्चहरुलाई घटाएर मासीक वचत गर्न सकेको खण्डमा आई पर्ने आपत विपदका बेला खर्च टार्न सजीलै सकीने कुरालाई बोध गराएर वास्तवीक जीवनमा लागु गर्नका लागि उत्प्रेरित गर्ने । वचत गरी राखेको पैसाले आकस्मिक औषधोपचार तथा छोराछोरीका लागि कापी कलम किन्नकालागी सहज हुने कुरालाई बोध गराइनेछ । वचतको अवधारणालाई महशुसीकरण गर्ने गरी फजुल खर्च घटाउनका लागि उत्प्रेरति गरी सवल केन्द्रका महिलाहरुले नियमित मासीक वचत गर्ने बानीको विकास भएको हुनेछ ।

रणनीतिक तत्व ३: आयआर्जन क्रियाकलापमा संलग्न

परम्परागत खेती प्रणली अपनाइरहेका पलाँतावासी महिलाहरुका लागि आयआर्जन क्रियाकलापका बारेमा व्यासायीक भाग ३ को अध्यापन गराई सहजीकरण गरी व्यवसायीक रूपमा संभावीत उद्यम संचालन गर्न उत्प्रेरति गर्ने । उद्यम संचालनका लागि व्यासायीक तालिम संचालन पश्चात आवश्यक पुँजीको व्यवस्थापन पहल गरीने छ । साथै सवल केन्द्रमा नै जम्मा भएको वचतबाट पनि स साना पेसा व्यवसाय संचालन गर्नका लागि उत्प्रेरित गरी आयआर्जनका क्रियाकलापमा संलग्न गराइनेछ ।

११.समावेशी अवधारणा:

पलाँता गाउँपालिकामा रहेका विपन्न परीवार, दलित, फरक क्षमता, एकल महिलाहरुका लाई प्राथमीकतामा राखी परियोजना संचालन गरीने छ । जसमा पछाडी पारीएका वर्गलाई विकासको मूलधारमा ल्याउनका लागि आवाज विहीनको आवाज सम्बोधन गर्नका लागि, सकारात्मक धारणा जागृत गर्नका लागि तथा सबैको सामुहीक विकास गर्नका लागि एवं सहभागीता सुनिश्चित गर्नका लागि ब्रूबए अवधारणालाई अवलम्बन गरीनेछ ।

परिच्छेद ३

कार्यक्रम बजेट स्रोत साधन तथा परिचालन सम्बन्धी ब्यवस्था

१२. कार्यक्रम बजेट तथा कोष:

- क) परियोजनाकोलागिआवश्यकवित्तियश्रोत (बार्षिकबजेटतथाकार्यक्रमअनुसूची१ अनुसार)गाउँपालिकामार्फतउपलब्धहुनेछ।
- ख) गाउँसभाबाट स्विकृत बार्षिक बजेट तथा योजनाको आधारमा बार्षिक खरिद योजना तयार गरी सार्वजनिक खरिद ऐन,२०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७४ र अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
- ग) लेखाब्यवस्थापनतथाखर्चकोफाँटवारीरमासिकखर्चकोविवरणगाउँपालिकालेराख्नेछ।

घ) परियोजनासंचालनगर्दाहुनेखर्चहरुमापारदर्शितारमित्रब्ययीताकोसिद्धान्तअवलम्बनगरिनेछ।

परिच्छेद ४

साझेदारी संस्थाको भूमिका तथा दायित्व

१३. साझेदारी संस्थाको भूमिका तथा दायित्व

- (क) गरिवी उन्मुलन पलाँताका महिलाहरुका लागि अधिकार र अवसर कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक प्राबिधिक सहयोग गर्न सक्ने ।
- (ख) कार्यक्रम संचालन वा सामाजिक सहजीकरणमा सहयोग गर्ने ।
- (ग) कार्यक्रम संचालनका लागि नियुक्त भएका कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धीका लागि आवश्यक सहजीकरण गर्ने ।
- (घ) कुनै धर्म, सम्प्रदाय, जातजाति, लिङ्ग, भाषा, क्षेत्र वा समुदायको अपमान, घृणा वाद्वेष फैलाउने गरी सार्वजनिक अभिव्यक्ति दिन नहुने ।
- (ङ) कार्यक्रमको प्रगती प्रतिवेदन, सिकाइ, समस्या, चुनौती र उपलब्धी तथा राम्रा अभ्यास सम्बन्धी भिडीयो डकुमेन्टी निर्माण गर्ने ।
- (च) कार्यक्रमलाइ थप प्रभावकारी बनाउन सरोकारवाला संग बैठक, छलफल, गोष्ठी चलाउने र आवश्यक पर्ने स्रोत सामाग्री निर्माण गर्ने ।

परिच्छेद ५

अनुगमन तथा मूल्यांकन र प्रतिवेदन

१४. अनुगमनको संरचना:

परियोजना उपलब्धीमुलक रुपमा कार्यान्वयनकालागि अनुगमन अपरीहार्य रहेको हुन्छ । सवल केन्द्रको नियमीत अनुगमन मूल्यांकन तथा सुझाव सल्लाहका लागी देहावमोजीमको अनुगमन संरचना अपनाईने छ

क्र.सं.	पदाधिकारी	समय	विषय	पटक
१	गाउँपालिका अध्यक्ष र उपाध्यक्ष र साझेदारी संस्थाको प्रतिनिधि	सवल केन्द्र स्थापना पछि	सवल केन्द्रको प्रारम्भीक अवस्था अवलोकन तथा मूल्यांकन एवं सुझाव सल्लाह	एक पटक
२	वडा अध्यक्ष	महिनाको अन्तीममा	सवल कक्षाको प्रगती मूल्यांकन	प्रत्येक महिनाको एक

			तथा सुझाव सल्लाह	पटक
३	परियोजना निर्देशक	अर्ध वार्षिक	सवल कक्षाको प्रगती मूल्यांकन तथा सुझाव सल्लाह	वर्षका २ पटक
४	परियोजना अधिकृत	त्रैमासीक	सवल कक्षाको प्रगती मूल्यांकन तथा सुझाव सल्लाह	वार्षिक ४ पटक तथा आवश्यकतानुसार
५	सुपरभाईजर	द्वैमासीक	सवल कक्षाको प्रगती मूल्यांकन तथा सुझाव सल्लाह सहजीकरण	वार्षिक ६ पटक तथा आवश्यकतानुसार
६	सामाजिक परिचालन	मासीक	सवल कक्षाको प्रगती मूल्यांकन तथा सुझाव सल्लाह सहजीकरण	वार्षिक १२ पटक अनिवार्य तथा आवश्यकतानुसार
७	केन्द्र तथा जिल्ला स्तरका सरोकारवाला निकाय	वार्षिक	सवल कक्षाको प्रगती मापन गरी सुझाव सल्लाह	३ पटक परियोजना अवधी भर

१५. कार्यक्रम प्रतीवेदन:

परियोजनामा संचालन भएका क्रियाकलाहरुको कार्यक्रम प्रतीवेदन मासीक रुपमा तयार गरीनेछ । मासीक प्रतीवेदन एक प्रती गाउँ पालिकाको कार्यालयमा रहने छ आवश्यकता अनुसार एक प्रती साझेदारी संस्था संग राखीनेछ ।

परिच्छेद ६

विविध

१६. गुनासो सुनुवाई संयन्त्र:

परियोजना कार्यक्रम संग सम्बन्धीत उजुरी तथा गुनासाहरुको सुनुवाइ गर्न संस्थाले आवश्यक सम्यन्त्र निर्माण गर्ने छ ।

१७. तटस्थ र निष्पक्षता:

कार्यक्रममा संलग्न व्यक्तिहरु तटस्थ र निष्पक्ष रहनु पर्नेछ । निश्चित अवधिभर तोकेको र जिम्मेवारी दिएको कामको परिधिभित्र रहेर काम गर्नु पर्नेछ ।

१८. कार्यविधि खारेजी तथा बचाउ:

कार्याविधि थप परिमार्जन गर्नु पर्ने भएमा गाउँपालिकाले कार्यापालिका बैठक बाट अनुमोदन हुने गरी परिमार्जन गर्न सक्ने छ । यो परियोजनाको अवधि ३ वर्षको हुनेछ र कार्यक्रम सम्पन्न पश्चात यो कार्याविधि खारेज भएको मानिने छ ।